

Абрамова І.В.,
к. е. н., доцент, доцент кафедри міжнародних відносин
і політичного менеджменту
Державного університету «Житомирська Політехніка»

ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

Реформи, які тривають в сільському господарстві України, так і не спромоглися у повній мірі розкрити аграрний потенціал країни, поліпшити добробут сільських жителів, сприяти збереженню довкілля та сталому розвитку сільських громад. Наразі на селі актуалізуються проблеми безробіття та бідності, низького рівня соціально-побутового, медичного, освітнього й культурного обслуговування населення, незадовільним є інфраструктурний розвиток сільських населених пунктів. Зберігається значний розрив між якістю життя сільських та міських мешканців. В таких умовах дослідження впливу євроінтеграційних процесів на сталий розвиток сільських громад України набувають особливої актуальності.

Політика сільського розвитку, основи якої закладені в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС, спрямована на покращення якості життя та економічного благополуччя сільського населення. Основні напрями політики охоплюють обмін досвідом і знаннями для підтримки розвитку сільського господарства і сільських територій, сприяння інноваціям через дослідження і дорадництво, поширення найкращих європейських практик [1]. Концепція розвитку сільських територій, затверджена урядом України у 2015 р., підсилила необхідність впровадження заходів, спрямованих на досягнення сталого соціального, економічного й екологічного розвитку сільських громад. План заходів з реалізації Концепції, враховує результати реформи децентралізації, яка заклала підґрунтя для передачі повноважень і ресурсів у розпорядження органів місцевого самоврядування, й дозволяє громадам самостійно розвивати інфраструктуру, соціальні послуги та залучати інвестиції [2].

Згідно з Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 рр., важливим вбачається інтегрований розвиток сільських територій, підтримка кооперації та фермерства, стимулювання малого підприємництва на селі, диверсифікація сільгоспвиробництва. Результатом такої політики стало поліпшення стану аграрного виробництва і економічного поступу сільських територій. З 2021 р. спектр державних програм було дещо розширено, а їх вектор було зміщено на підтримку виробників органічної продукції, страхування сільськогосподарської продукції, підтримку сільгоспвиробників, які використовують меліоровані землі тощо.

Новою віхою щодо імплементації та адаптації нормативно правових актів відповідно до вимог Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, стала розробка Стратегії розвитку сільського господарства і сільських територій до 2030 р. Цією стратегією передбачається впровадження заходів для посилення захисту довкілля, пом'якшення наслідків кліматичних змін, зміцнення соціально-економічної структури сільських районів [3]. Водночас, варто зауважити, що в той час як країнами-членами ЄС активно стимулюється і фінансово підтримується розвиток сільського господарства і сільських громад, дослідження стану фінансування цих напрямів в Україні вказує на наявність значних прогалин. Зокрема, як традиційні, так і нові програми державної підтримки аграріїв переважно спрямовані переважно на їх економічний розвиток [4]. Соціальна й екологічна складові сільського розвитку залишаються, у зв'язку з війною і низкою інших об'єктивних і суб'єктивних причин, поза увагою держави.

Зелена угода України – ініціатива, спрямована на зниження викидів парникових газів і стимулювання відновлюваної енергетики, не може реалізовуватися через воєнні дії на окупованих територіях й у громадах, де ведуться активні бойові дії. Кошти, які передбачалося реалізувати в межах програми «Велике будівництво» на інфраструктурні проєкти, які враховують екологічні стандарти і сприяють економічному розвитку регіонів, були перерозподілені на інші більш важливі в умовах воєнного часу цілі. Гранти на енергоефективність та підтримку проєктів зі зменшення енергоспоживання та впровадження енергоефективних технологій у житловому секторі наразі реалізуються обмежено.

Проведене дослідження свідчить, що реформи в сільському господарстві України не спромоглися повною мірою розкрити аграрний потенціал країни й поліпшити добробут сільських жителів. Доведено, що актуальні проблеми сільських громад, такі як безробіття, бідність та низький рівень соціально-побутового, медичного, освітнього й культурного обслуговування, є наслідком недосконалої політики та недостатнього фінансування. Обґрунтовано, що політика сільського розвитку, заснована на євроінтеграційних процесах та впровадженні кращих європейських практик, має потенціал для значного поліпшення стану сільських територій за умови належного впровадження. Встановлено, що для досягнення сталого розвитку сільських громад необхідно сприяти не лише їх економічному, але й соціальному та екологічному поступу. Зелена угода та інші європейські ініціативи можуть стати основою для забезпечення цього розвитку, однак їх реалізація потребує додаткових зусиль та ресурсів. Доведено, що для ефективного впровадження зазначених заходів необхідно усунути наявні прогалини в фінансуванні та спрямувати ресурси на всебічну підтримку сільських громад.

Список використаних джерел:

1. Грицишен Д. О., Абрамова І. В. Формування та реалізації фінансових механізмів ЄС щодо сталого розвитку сільських громад. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2024. № 20. С. 67-78. <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.20.8>
2. Грицишен Д. О., Абрамова І. В. Міжнародні імперативи фінансового забезпечення сталого розвитку сільських громад. Проблеми економіки. 2024. №2. С. 31-38. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-31-38>
3. Презентація "Стратегія розвитку агропромислового комплексу". Міністерство аграрної політики та продовольства України. <https://minagro.gov.ua/investoram/prezentatsiia-stratehiiia-rozvytku-ahropromyslovoho-kompleksu>
4. Сільський розвиток. Міністерство аграрної політики та продовольства України. <https://minagro.gov.ua/napryamki/rozvitok-silskih-teritorij>